

ВЫХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

богато галасу знечевя з приводу поведінки сойму перед „майста-
том“ президентського декрету.

Не знаючи, як вибрити з цієї першої, і переважної для всього населення Радянської Польщі сторін, маршалок Радтай сказав коментаторів. На його думку знає, що колиб президент держави особисто відвідав сесію, то треба послати столяра. А і на випадок, колиб хтось з інших підписував президентський декрет, то в той день послан повинні встати, щоби тим чином заявити свою пошану для авторитету президента. Означе в оцінках

З Бодьонії повідомляють: Якійсь молодий чоловік стрілив до Мусоліні з револьверу, коли прем'єр виходив із будинку вищої школи під час інавгурації конгресу поступу і духу, щоб відіхати на двіреш. Говна залінчувала виконавця атентату. Трудно ствердити його ідентичність. Мусоліні не є ранений і відіхав у дальшу подорож до Форлі.

Біжуча соймова сесія буде в першу чергу присвячена бюджетові, який спершу обговорюватиме бюджетна комісія, а опісля перейде він на пленум. Одночасно адміністраційна комісія займатиметься проектами самоврядних законів, а конституційна комісія присвятить свою увагу нетрам досі виданих президентських декретів.

Вчора орізко 10 год. веч. вертали зі Збоїск господарі Роман і Яким Яничини. З невідомої доісі причини почали суперечку, яка перемілилася в бійку. Роман Яничини виразив підчас бійки кілі із плота і так сильно ударила ним Якіма Яничинина в голову, що той згинув на місці. Романа Яничинина арештовано і відставлено до військської прозізної-сідкої екскуантури.

Великий спогад зперед вісьмьх літ свідковоно вчора й сьогодні по всіх наших церквах, як у Львові, так і в цілому краї Святикованого його також по наших громадських установах — вдоводині до обставин і виного моменту. Спомянув наших Найдорожчих глибоко обдумавши слово і голову УНДО д-р Дмитро Левинський відзначаючи в суботу (30. х. м.) засідання Центрального Комітету.

Кожний нарід, як уже згадав, має свій дистопад. Масмо Ногми на всіх просторах української землі. Та, на жаль, ми в такі становищі, що нам вільно згадати, розглядати та оцінювати дистопад всіх народів, не вільно тієї власного. Про те свідчать безліч білі плями, спричинені польськими пресовими прокураторами у всій українській пресі. Не лише розглядаючи дистопадових подій, не лише спогад про велику "божествену драму" нашої нації, про стонний визвольницький зрівняльний воленого народу, але й безпристийні записки-спогади чисто історичного характеру, — все те без борю, бездумно нищить цензурна рука в якійсь дивній, безпам'ятній

— **Остерігайтеся п'яного!** На протязі 9 місяців збули люди як ходили коло печі. Потім, несподівано, напали на котли якогось домію задержати тепло а кімнати—засушили комина. Вчора вся родина Федюків була б ось-ось згинула у Цирку від чуту.

— **Маслопечивна церква** має тепер ок. 800.000 вірників, що лінали від коломітського. Тепер робиться загляд для введення в життя багатого богословського факультету чеської національної церкви, бо досі богослови не вчилися на протестантському факультеті. Парокій чеської національної церкви в тім числі 190. В останніх роках ця церква підупадає.

— **Гостинний виступ російського емігранта.** Бутирий російський емігрант Бадян приїхав у Париж і оголосив проїздити відвідини для своїх земляків-емігрантів. Раніше повідомляв усі російські редакції, починаючи від Берліна, і скрізь представляв себе провідником правди проправданої опозиції. Берлінський „Руде“ прийняв його з відкритими обіймами і поїздом автомобіля; північні редакції, зокрема „Міроко“, були менше довірливі і надали йому казати йому ждати в передпокої. Про все це „товариш“ Бадян, з професійним шмавом, оповідав сам на вистах з пренавном широту, нахилиючи всіх до зрозумілого походу проти радянської влади. На нещастя, між його слухачами найшовся один мешканець Кисловодська, який тиняв Бадяна з його комісарської ролі, і який він козиривав всю його родину. На слово „Кисловодськ“ Бадян спитав: „На самі поїзди орієнтуєтесь, з них мають діти“. Послалися зайти до складів, який збував усіх нахилимим відвідиним, обішномим відати окрему бродю. Счинився такий жак, що аж повітря злилася. „Настоящий“ емігрантський російський „мітінг“. Ного учасники, розійшовшись додому, довго суперечилися на тему: чи Бадян провокатор, чи просто „навернені“ шмави, який крутить чим може...

— **Найбільша видавнична спілка газет.** Найпопулярнішим газетним видавцем в Європі був англійський лорд Норткліф, власник цілої групи газет (між них „Таймс“) знайомий під фірмою тресту „Амалгамейтед Прес“ (Злучена Пресова Спілка). Тепер приходить з Лондону збірка величезного значіння: всю цю спілку хоче відкупити друга така спілка, що вже має в руках половину англійської преси. Це брати Беррі, директори товариства з капіталом 60 мід. фунтів, власники копальні, товариств обезчечення, утилізації фабрик і друкарств. Коли контракт буде підписаний — половина, як не більше, європейської преси та напружку політики залежатиме від братів Беррі.

— **Світова хроніка.** Миська рада в Берліні приготувала план міжнародної виставки на рік 1930. — У Парижі найшли застреленого маляра Маріо де Гілоу, у його власній хаті, де він пролежав більш тижня. Підозріння паде на одну знайому даму. — 4-поверховий дім може бути збудувати за 60 днів, приноворивши нові методи праці: він буде з тривалішого матеріалу і дешевіший, ніж дотеперішній; до такого висновку дійшли німецькі архітекти на фінальних зборах. — Американські архітекти переважили німецьких у своїх будівельних планах: відомий ньюйорський архітект Уїлсон Ор Льюїсон записав, що амедові можна буде будувати 40-поверхові хмарочоси з мішаними сталі та скла; скляна маса матиме ту прикмету, що хмарочоси буде перед зимом і теплом. — Для 27-го ч. м. сотки тисяч мешканців Лондону вислухувало при радіопаратах з великим напруженням, чи не почують відповідей... з Марса. Відомий англійський фізіолог Менсфілд-Робінсон вислав у годинний простір бездротну телеграму три латинські слова на адресу Марса. Марс покинув не відповісти; мабуть, не міг переказати трудного латинського тексту: *Орви тіліа вестомба, якого на жалі не розумію і автор новинки, після 8 літ гімалайської науки.* — Московська Академія Наук рішила відкрити ще цього року інститут для дослідження будищу. Він ділитиметься на чотири відділи: японський, китайський, індійський і монгольський. До праці в інституті запрошені визначні знавці санскриту Японське Огігара, Індійське Сарасваті, Монгольське Лабданов, один Києвське і голландський професор Йоган Радер. — Японські дослідники на кораблі „Мансугуру“ ствердили, що найглибше місце на Тихім Океані є між островами Божин і Ізу на 9435 метрів. — Новий рекордний лет дитяком почали два Французи: Косте і Біно, з околиць Північної, на віддалі 5175 км, через Відень, Будапешт, Константинуполь, перський заліз до Караї в північних Індіях. — В Ісруку обсервували щини диким населенням величезний метеор, який серед освітлюючого світла розірвався з шумом на тисячі кусків.

Панятійно: Рідна Школа — це наодині фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Дописи.

Мостиська. (Кооперативна анкета). Завоюване на 25. ч. м. кооперативне свято в Мостиськах відомо з причини якого стани дорі, який унеможливив дежатам з подальшим сін янтіся. Мимо якого погоди явилось асєтєвє околу 30

дежатам, які відбули свій кооперативну анкету. Збори відкриті головою Пам. Організації о. Чамс і віддав провід місце кому адвокатів д-ров Кульчицькому. Звіт з дотеперішньої роботи в повіті і стан існуючих кооператив, представив повітовий організатор м. Вайдала. Витак заборав голос делегат Центрального Союзу п. Зерон Пеленський, що в основі обдуманих рефератів подав учасникам загляд про щіль і значіння кооперативної ідеї. Означені дискусії по рефераті доказали, що учасники дикти дружили референта й багато дещо змінювали. Дай Боже, щоб по словах сіндували діла і кооперативна робота в повіті пішла скорію ходом. Речення улаженія кооперативного свята Повітовий Комітет оголосить окремо. *Л. К.*

Організаційний рух.

Повітовий Зїзд УНДО. у Львові.

В дні 22 жовтня ч. р. відбувся у Львові в театральній залі Лисенка повітовий Зїзд Українського Національно-Демократичного Об'єднання. Не зважаючи на перешкоди (похороном куратора Собієського), вийшло 140 відпоручників громадського майже повіту. Організаційний реферат виголосив голова Повіт. Народн. Комітету п. І. Л. Шинський, політичний реферат посол С. Хруцький. По виборі делегатів на Народний Зїзд відлучено наради на день 5 листопада ч. р. год. II.

Довірочна нарада в Хиріві.

На медію (24. X.) залучено велике віче під голим небом у Хиріві. На залучений дощ і слота стали на перешкоді у влаштуванні віча. Замість якого відбулися довірочні збори за поименним запрошенням в місцевій читальні. У зборах взяло участь 110 громадян з Хирова і доколичини сіл. Реферат про теперішнє політичне положення українського народу під Польщею і про завдання УНДО, виголосив ред. Насиль Мудрий, а реферат про потребу політичної організації делегат зі Старого Самбора адвокат д-р Іван Дідух.

По рефератах відбулася дискусія.

Віче в Раві Руській.

Для 25 жовтня ч. р. відбулося в Раві Руській в залі „Народного Дому“ прилюдне віче, скликане заходами місцевого Повітового Народного Комітету УНДО. Віче відкрив місцевий організатор п. Любимир Данилович і вказавши на завдання віча, вів за присутніх до вибору президії, до котрої увійшли: Іван Бізан з Річчи, Василь Головка з Любич Кизь, Корнеліо Целевич з Угнова і Василь Терпелюк з Рави Руської.

Перший забрав голос посол Сергій Хруцький. Піднісся і до нього виступав буря оплесків і окликів „Слава“. Рави Руська призначена була до Бірки, Байсарович Ісєнких Пастівця, а українського посла давно не бачили. Бесідник говорив про свою і своїх товаришів працю на сільській арені. Обговорив усі важні для нашого народу справи, починаючи від року 1923 дотепер. Витак забрав голос делегат Центрального Комітету УНДО. п. Олекса Черкавський і вказуючи до промови посла, говорив про найближчі завдання Об'єднання.

Виязлася гаряча дискусія, в котрій між іншими забрав голос: Іван Вітик з Потлиха, Любимир Данилович з Рави, Іван Сидельник з Камінь, Олекса Кишак з Любич Кизь. Й один польський промовець невідомого назвиства. Ухвалено цілу низку резолюцій з протестом проти теперішніх практик уряду у відношенні до українського населення. В окремій резолюції віче одобрено дотеперішню діяльність наших послів і висказало нашій соймовій репрезентації своє довіра. Віче покінчилося відспіванням народних гимнів: „Ще не вмерла“ і „Не пора“.

Підчеркувати треба, що на вічу були присутні майже всі місцеві незалежні інтелігенти і біля 20 священників; решта — на загальне число 500 учасників — селяни.

Віче в Рудках.

Заходом Повітової Організації УНДО, відбулося дня 26. ч. м. в Рудках в залі „Народного Дому“ в год. II, в полудне прилюдне віче.

Віче відкрив о. Степан Онішківчяч з Куплючів і вказуючи на яку халду, яку тепер проживає наш нарід, відчитав порядок дня і вів за присутніх до вибору президії. По виборі президії в особах: Василя Скоцького з Волянця, о. Ст. Онішківчяча з Куплючів, о. Ст. Онішківчяча з Куплючів, Івана Роздольського з Рудок забрав голос делегат Центрального Комітету УНДО. п. Олекса Черкавський і виголосив реферат про політичне положення українського народу, про потребу політичної організації і програму Об'єднання. В дискусії, що оберталася головю коло питання, чи є у нас класи вислухували і виступували, забирала голос між іншими: Волод. Оляховий з Комарина, Микола Рогучий з Куплючів, Ст. Ярча з Коропука, о. Семен Кульчицький з Волянця, Іван Савицький з Хішенич, Федь Музика з Дубаневич, Обговорено також справу „Дистрикт“ й місцевого „Народного Дому“.

Витак поступлено до вибору Повітового Народного Комітету, в котрім взяли участь лише присутні на салі члени Об'єднання. Висхід вибору був такий: голова о. Степан Онішківчяч з Куплючів, члени: Юрко Настешич з Загір'я, д-р Володимир Киянчин з Рудок, Іван Кончак з Угеречі, Ісєф Сидельник з Куплючів, Гоміко Химж з Новосілок Гостинних, Микола Кунько-Чайковський з Чайкович, Ст. Ярча з Коропука, Юрко Телетник з Халочинь і Іван Роздольський з Рудок.

Присутні на вічу крім кількох священників і кооператорів виключно самі селяни.

Всячина.

З долі письменників. З Парижа приходить цікава звістка: велика кінярня в самім центрі міста завела лєчувану повість. Вона звернулася до письменників з пропозицією, щоб, коли їх ласка, пожештували дві години денно на продажу власних книжок у кінярню. Багато найдется таких цікавих, які захотять поділитися на улюбленого письменника або відомого ім'ям тільки з прізвища, — з кількох з таких, що з радістю заплатять „солону ціну“ за примірник твору з автографом. Бо письменники ждали би там дзвяти й „автограф“, кожному, хто цього забажає, а зможе заплатити „більше“. Ясно, що деякі критики ширю обуряться. Якто? автографи, за які ніхто платять тисячі, стають звичайним крамом? Відповідь — на це проста. Великі письменники, які й так добре заробляють, до такої кінярні не підуть. А ті, що глядять на свою славу незвичайним оком, ще й неспівним про завітний „хліб насущний“ можуть класти свої підписи до сходу. Ажте, кажуть вони, коли вільно малювати продавати свої образи у власній особі, вільно авторів працювати на свою славу шоденною повсю. політикові, професорові, претендентів чому-ж не вільно авторів? Та так кажуть тільки „сильнімі“, ті, що вважають необіжними посягати професію письменника з професією купця. Це злякав часу, часу, в якому весь світ переживає кризу інтелігенції. Інші, що глядять на ролі письменників інакше, воліють ділитися своєю працею на дві професії: нпр. бюрократу або купецьку, хоча би й в кінярні, але не за продажем власних книжок. Шодо автографів з присягами — інше діло. Вони можуть підписувати кожну свою книжку, якщо є такі аматори, що вірять у значіння цього підпису.

Оповіді.

Український Наддніпрянський Хор під управою Петра Басенського

у складі 31 осіб виступав: Вівторок 2.XI. Дрогобич. Сєфєда 3.XI. Борислав. Пятниця 5.XI. Самбір. Субота 6.XI. Старий Самбір. Неділя 7.XI. Старий Самбір. 719 21-2

Ревізійний союз українських кооператив вистарався о знижку ціни їзди для вибраних делегатів на свої Збори в дні 6. листопада ч. р. По карті уповажніючи до знижкових білетів від 6. до 8. листопада, зголошувались вибрані делегати в своїх Повітових Союзах, а де таких не було, треба звернутися писемно й залучити уповажнічення на делегата від Надзвірної Ради до участі в зборах. До Львова платиться повний білет, а Львова користається 66 процент знижки. З поворотної знижки можуть користати виключно ті особи, які одержану карту дадуть до перестемповання залізничній Касі на стації відїзду до Львова. [—]

Дрібні оголошення.

60 сот. коштує одна ложечка до чорної кави з хінського діла у Мандія вул. Коперника 14. Проти кіла Коперник. 681 6-7

ФОРТЕП'ЯН і п'яно куплю зараз. Подати ціну і фірму. Письменні зголошення до бюра Якобі, Львів, Зіморонича ч. 14. під „Готіка“. 829 2-5

КУПЛЮ РЕАЛЬНІСТЬ а ціні околу 1000 доларів. Плаци готівкою. Софія Козьменюк, хазяйка у о. Михайла Березюка, душпастиря в Ясенів горішній, повіт Косів. 828 2-3

МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК до першої книжочки по 3 сол. вислав М. Матвійчук, Львів, Панська 17. 7876 2-4

НАПРАКТИЧНІША АЗБУКА діточа в коробках по 60 сот. вислав М. Матвійчук, Львів, Панська 17. 787а 2-4

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

АДВОКАТ

Д-р Лев Кульчицький переніс канцелярію з Рудок до

Мостиск.

Радх Товариства „Ревізійний Союз Українських Кооператив“

передає „Красний Союз Ревізійний українських стов.“ і т. д. у Львові скликає на основі § 27. статуту

Загальний Збір Союзу на день 6. листопада 1926 р. година 10. рано

в великій залі Муляничного Т-ва ім. Лисенка, вул. Шашкевича 5.

ПОРЯДОК НАРАД:

1) Відкриття Збору; 2) Вєрєфікація протоколу Загального Збору з дня 25. березня 1925 року; 3) Зніздомленія з діяльності і рахунків Товариства за адміністративний рік 1925, та улаженія абсолютної усталюваної раді (§ 17. статуту); 4) Прєліминар бюджетів Товариства і улаженія членських вкладов на рр. 1926 і 1927 (§§ 16. і 17. в. статуту); 5) Вибір голови і 12 членів Ради Товариства на 1926 рік (§ 17 в. статуту); 6) Вєсенєня і залєгати.

На Загальний Збір має вистати кожда союзна Кооператива одного відпоручника з правом рішачого голосу. Відпоручник обов'язаний вихазитися повноваження Кооператива на письмі і повноважє зложити на руки Прєдсідника Загального Збору (§ 12. стат.). Всі члєни союзних Кооператив мають вільний аступ на Загальний Збір з правом дорадчого голосу (§ 13. стат.). — У Львові, дня 7. верєсєня 1926. р. Рада Рєв. Союзу Українських Кооператив Юлія Павлаковєвєй, голова. [—]

Вже можна набити з п'якля Історичних повістей

БОГДАНА ЛЕПКОГО п. з. „МАЗЕПА“ отсі прєгарні повіста

Мотря т. I. зол. 9-90

Мотря т. II. зол. 9-90

Не вбивай! зол. 9-90

Небувала досі поява в українській літературі Незвичайно цікаве та легке оповідання не має собі рівного в повістях цього роду. Численні дуже позитивні голоси критики. — Голований склад в Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка Львів, Ринок ч. 10. 830 1-6

Дбайте про своє здоров'я

Швайцарське Гірське Зілля з маркою Коугі вважається при недугах жовчужки, кишків, обструкції і жовчужних каменях. Швайцарське Гірське Зілля є природним лєгітимм процистичним средством, та улажє функції органів травлення і дієлас проти надмірного товстіння і побуджує апетит. Продають аптики по зол. 1-50 за коробку. Рєс. Мін. Публ. Здор. ч. 400 Лаб. Хєм. Фарм.: **А. Гонсєцкі і Сін в Варшаві, Лєшєно 41.** Вислєзємє найменше 2 коробки по одержанню зол. 4-30 з присилкою. 728 в) 6-24

Найбільш упертий білє голови

успівують оригінальні порошки з „коугіком“. 728 а) 17-2

Заощадите, віддаючи перероблені, золотничі-годинничарські направи як також золочєвє і срібленє до дешєво і солідно виконуючої роботи **Мутка Конєрєвєвєй** Бєльєвєського 3. при виході з пасажу 783 Миколаша. 4-3

Подяка.

Отсєно дорогою складаємє сердєчку подяку артистові-малєрєві В. п. Олєксєндрєві Харкові, абс. крєпєвськєй академії за солідне і правдиво артистичне намальєвання паркви в Климківцє в українськє-византийськєм стилє, узгадєнюючи характер місєцєвої іконографії.

За Комітет: о. Іларієй Органєвськєй, Михайло Бєлєс. Михайло Малєвськєй, Дмитро Дємєєв. Лєсє, дня 24. X. 1926.

Фортеп'яні, П'яніна, Фісгармонії дешєво і на слати Ціцєнєм до диспєнції **КНИРАД КАМІ** і СІА Львів, Копєрника 16. Тєлєф. 30-45. 833 1-4

В СЕРЕДУ 3/Х. н. р.
год. 8. ввечером
Салл Муз. Тов. ім. Лисенка
КОНЦЕРТ
Володимири Божейко
п'яністки
Білеті продає "Союзний
Базар" вул. Румська 4. 2/3.

манії намагаючись викреслити з жит-
тя нації одну з найкращих, найве-
личавіших, хоч одночасно найтра-
гічніших сторінок нашої історії.
Навіть те, що в минулих роках,
ближчих до листопада 1918 року,
було як-так дозволене цензурою
Хієно Піста, те сьогодні є безпа-
мятно нищене й толочене польськи-
ми „санайшними“ революціонерами.

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна
Мужеські сукна

1630

61—7

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Київ, Галицька 16.

Українізація.

Польський голос про національну по-
літику радянської влади на Україні.

I.

„Пшегльонд Політичний“, поважний місячник, присвячений пи-
танням закордонної політики, в яко-
го редакційний склад входять пере-
дові представники польського інте-
лектуалізму (професори, дипломати
й публіцисти), донедавна ігнору-
вав національні аспекти на сході.
Особливо глухою мовчанкою по-
минав він національну політику ра-
дянської влади на Україні. Аж в о-
станньому часі перервано послідов-
ну мовчанку. В жовтневому випу-
ску „Пшегльонд-у Політичного“
появилася стаття Камуза (мабуть
псевдонім): „Національна полі-
тика радянської влади
на Україні“ (Polityka państwowa
wobec Ukrainy). Видно, що політика струса,
себ-то промовчування великого на-
ціонального здвигу на Рад. Украї-
ні, мало доцільна, коли й польські
органи, та ще й місячники, прину-
шені присвячувати їй свою увагу.

Автор стверджує на вступі, що
жовтнева революція в своїх початках
спиралася на крайньому антинаціо-
налізмі у внутрішній політиці. На
першій план висуваються проблеми
суспільної перебудови.

Одначе закріплювання рад. влади
на внутрішньому терені та здобу-
вання впливів на міжнародному
форумі, примусило рад. владу всту-
пити на шлях національної політи-
ки. Висловом цієї політики є ство-
рення десятку автономічних рес-
публік, концепція союзнаї держа-
ви, відокремлювання поодиноких
національних районів і комун, на-
ціоналізація урядів, судівництва і
шкільництва у поодиноких держав-
но-адміністративних одиницях.

В міжнародному обов'язі радян-
ська дипломатія підтримує відрод-
женські національні рухи Далекого
і Близького Сходу (Китай, Сирія,
Марокко, Індія) уважаючи ці рухи
союзниками своєї політики.

Проводження національної полі-
тики на внутрішньому терені кому-
ністичні чинники вважають знаме-
нитим засобом до використання
національної стихії, що нуртує в
сучасних громадянствах, в користь
своїх змагань до всебітньої рево-
люції шляхом розсадження „су-
щільності“ державних організацій
своїх сусідів, в першу чергу Польщі.

Тим пояснюється приспівана україні-
зація всього державного апарату на Укра-
їні. В бieżучому році українізацію пере-
водитимуться з загальної, не разуючи-
ся з перелонами, які є вислідом недо-
статі української інтелігенції, зрештою
сильно перетеребленої самими соціаль-
ними доміями української території і
збройної боротьби з Директорією і Пет-
люрою. Одначасно низький відсоток ко-
рінно українського населення в містах,
що є головними осередками державного
і культурного, — теж комплексні успішні
розвиток акції.

Отці статистичні дані ілюструють іст-
нування такого стану річей:

В дні 1. березня 1925 відсоток украї-
нського населення на всій території Укра-
їни становив 87,4, російсько-го 7,3, німець-
кого 0,2, болгарського 0,3, жидівського
4,5, грецького 0,4, польського 0,8, німець-
кого 2,7. Сильне населення під національ-
ним оглядом складалося з України —
89,6 прр., Росія — 3,8 прр., Німечка — 1,9
прр., Молдавія — 0,2 прр., Болгарія — 0,3
прр., Жидів — 1 прр., Греція — 0,4 прр.,
Польща — 0,8 прр., інших — 2,7 прр.
Склад міського населення під національ-
ним оглядом представляється ось так:
Україна — 27,7 прр., Росія — 33,2 прр.,
Німечка — 0,4 прр., Жидів — 31,2 прр.,
Греція — 0,3 прр., Польща — 2,1 прр.,
інших — 3,1 прр.

З огляду статистичних даних ясно, що
для українізації міст урядові чинники
були змушені побороти великі перешкоди.
Крім того при одній цій ситуації треба
мати на пам'яті, що жидівське населення
сконцентровано головним чином в містах, в до-
бі паризької підписаної русифікації і в тем-
півній хвилі не зовсім прихильно ставити-
ся до провадженні українізації.

Великою перешкодою в перенесенні украї-
нізації є теж факт піднесення до місто-
вості столиці Харкова зі шкодою для істо-
ричної і природної столиці, якою був
Київ.

Харків — по словам автора — як
місто, що лежить на окраїнах Укра-
їни, не може сповнити своєї додат-
ної ролі в українізаційній акції,
тим більше, що він був донедавна
майже чисто російським містом.
Поголоски, поширювані урядовими
чинниками про перенесення столиці
з Харкова до Києва — слід уважати
нерезальними. Київ сьогодні є най-
більшим осередком скупчення украї-
нської інтелігенції некоммуністично-
го світогляду, Київ є центром украї-
нського інтелектуального життя,
отже такий Київ не є сприятливий
на столицю Рад. України.

Отримав науково-культурної праці, за-
критої на ширшу складу в справді украї-
нських дусі, є Українська Академія Наук
в Києві. Діяльність Академії, офіційно під-
тримуваної урядом, починає стрічатися з
більшими застереженнями урядових сфер.
Байдуже становище Академії у відношен-
ні до політичних заходів коммуністичної
партії, значний відсоток в лоні Академії
людей, або попередньо відомих з воро-
жих виступів проти радянської влади, або
зовсім пасивних у відношенні до вибор-
ки, ставленні науки коммуністичною партією,
які піддержують контакти з україн-
ськими учнями, що діють за кордоном
на еміграції — ось причини, іза яких від-
ношення радянської влади до Академії не
зовсім прихильні.

Урядові сфери вже рік тому по-
силилися з думкою перенести Акаде-
мію до Харкова, але мусили що
думку закинути іза недостачі при-

Михайло Рудницький.

МАЗЕПА.

(Богдан Лепкий: Мазепа. Історична по-
вість. Том 1-ий: „Мотря“, ст. 387. Том
2-ий: „Мотря“, ст. 357. Том 3-ий: „Не-
абияк“, ст. 365. Українська Накладня,
Київ-Львів, 1926. Ціна тому 9-90 зол.).
(Докінчення.)

Трильогія „Мазепа“ Лепкого є
проречистим доказом, яку неждану
еволуцію може перейти письмен-
ник, який попав на зовсім інший
літературний рід, ніж той, у якому
розвивався його талант довгі роки.
Історична повість належить до тих
родів літератури, які домагаються
довгої підготовчої праці. Лепкий
поставився до свого завдання на-
стільки совісно, що вважав своїм
обов'язком якнайповніше зжитися
із тим новим світом, який хоче від-
творити. У цій праці він відсвіжив
мову та стиль, поширив сферу сво-
го зацікавлення на довгу низку су-
спільних проявів, з якими ніколи не
міг зустрітись ліричний поет і но-
веліст.

Ідея „Мазепа“ проведена з ясні-
стю, яка не полишає ніяких сумні-
вів; автор хотів дати тип провід-
ника народу, позбавленого само-
стійності, яку він виборює свідо-
мою, послідовною діяльністю; ма-
люнок громадського життя за геть-
манування Мазепа, — характери-
стику його найближчих співробіт-
ників і ворогів. На цьому загально-
му тлі йде паралельно романтична
історія кохання Мазепа і Мотрі.
Хоча два перші томи називаються
„Мотря“ — єдиним дійсним їх ге-
роєм є Мазепа, від першої хвилини
оповідання. І від першої картини
ясно зазначено ліній діяльності ге-

роя, який стає ідеальним типом сві-
домого державника, високоосвіче-
ної та чутливої людини. Поруч
нього стилькиж ясних промін в зо-
середжує на собі його спізнена,
проминаюча, мов метеор, Муза, і
звеличчєні їх обоїх, Мазепа та Мо-
трі, ідеальний тип козака-громадя-
нина, Чуйкевич.

Злобна жінка Кочубей і нері-
шучий Кочубей є дуже нерів-
ною парою, протиставленою цю-
му додатньому світові. Сучасний
читач вихований на випадковій мо-
дерній літературі, де переважають
„темні характери“, буде здивований
цією галерією ясних типів у повісті
Лепкого. Здається, що на що надто
янгольську атмосферу склалися аж
три причини: ідея, яку невпинно
мав перед очима автор, надто ве-
лика дбайливість у добір історич-
них фактів і (це мабуть найголов-
ніше) особисті риси характеру ав-
тора. „Мазепа“ Лепкого не має в
собі нічого з темряви демонічно-
сти зайдиголови, хитруна і різно-
гранної душі бувальця і „широ-
кою адачею“. Чи тому, що сьомий
хрестик на плечах не йде в парі з
такими прикметами, а ще менше із
становищем гетьмана, такого, як
уявляють собі його нині його
звеличчєні?

Лепкий не пропускає ні одної
нагоди, щоб дати Мазепі слово
на тему організації держави, гро-
мадянських обов'язків, культурних
потреб України. Ідеалу — постави-
ти рідну державу нарівні з іншими
європейськими. Прихильники фльо-
берівської методи малюнку, де такі
безпосередні рефлексії є смертель-
ним гріхом, не повинні забувати,
що нині мало хто вірить в єдино-
доцільну об'єктивну, „наукову“ ме-
тоду: як писати повісті. Яка мета
повісті така її метода — річ ясна

в руші досвідченого письменника.
Лепкий дав нам Мазепу такого, я-
кого хотів м.ти сам, згідно зі сво-
їми сучасними ідеалами, і такого,
якого у великій мірі створили наші
мрії про бувальщину, переплетени-
мі зітханнями про майбутню само-
стійність.

Письменник не має чого лякатися
докору істориків, що дав себе спо-
кусити мряковині національної ле-
генди. Лепкий міг би був сміливіше
піти на зустріч цьому світові твор-
чої уяви. Його повість не є суворо-
а хітконічною будовою, в якій
усе: від фундаментів до шпильо
заздалегідь вимірене, мов у Фльо-
бера, і скількість дієвих осіб та їх
пригод могла бути збільшена без
шкоди для композиції. Мазепа міг
лишитися головним героєм, не ви-
ступаючи весь час на першому
плані.

Такі думки виринають підчас лек-
тури „Мазепа“ не з поганої звички
гнати чужі твори, а з теплої сим-
патії для зусилля автора, який, ви-
дається, хотів промовити якнай-
більше зрозумілою мовою до як-
найбільшої скількості земляків.
Треба тямити, що таке намагання
мають у собі спільно і твори най-
вищих творчих довершень, зродже-
них в олімпійській рівновазі, і ті
книжки, що стають найбудованішою
лектурою мільйонів. Тисячі разів
повторяли наші історики літератури
комплімент великим і малим, по-
мершим і живим письменникам, що
вони сповняли великий громадя-
нський обов'язок, тому, що... були
письменниками. Цей комплімент,
винийний, бездумний повторю-
ваний і без змісту, треба би кож-
ний раз повторити наново в його
справжній вартості, а саме: що
великий громадянський обов'язок
сповняє письменник таким твором.

як „Мазепа“, коли причиняється
до анівечення одної з найгірших
слав, яку може мати українська
книжка: — слави, що вона є нуд-
ною, нецікавою і що шкода часу
на її лектуру.

Важко написати нині цікаву украї-
нську книжку, якунебудь, хоча би
бульварну сензаційну; конкуренція
чужинної літератури все таки на-
дто сильна. Та наскільки важке за-
цікавити нашого читача твором
моральної чистоти та доброти,
майже педагогічним! Ось у чім ле-
жить головний успіх „Мазепа“. Йо-
го герої та настрої їх діяльності
мають у собі стільки ліричної те-
плоти, що стаючи нпр. перед по-
статю Карла XII., мимохіть забу-
ваши прирівнювати його із сла-
вною хронікою Вольтера.

Зацікавлення історичною повістю
є в читача завсідні зовсім інше,
коли діло йде про повість з рідної
бувальщини. Те, що в чужинній по-
вісті є для нього зацікавленням
для романтичної пригоди, в рідній
зростає до безпосередньої палкої
симпатії з ідеалами, яким служать
герої повісті. Ось одна з найглиб-
ших причин, завдяки яким рідна
історична повість, що не може
рівнятися з найвищими мистецьки-
ми рисами чужинних архитворів
історичної повісті, має над ними
перевагу серед читаючого загалу.
Лепкий зробив незвичайно симпа-
тичну спробу: як здобути цей за-
гал. В інтересі власного таланту,
українського читача і дальшого
розвитку рідної історичної повісті,
яка має перед собою невичерпне
джерело дорожнього матеріалу —
він повинен продовжувати свій ве-
ликий цинь історичної епопеї.